

ในการเรียนการสอน ครูควรเข้าใจว่าความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนจะมีมากขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นทว่า ระเบียบสติปัญญา สิ่งเร้าที่ทำให้อยากเป็นผู้ที่มีความสำเร็จ ความกังวล ระเบียบความต้องการของมารดาที่จะให้ลูกมีความสัมฤทธิ์ผล และการอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เขารู้สึกว่า ตัวเขาเองเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการ และอื่นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาไปแล้ว แนวโน้มบางองค์ประกอบที่ครูและผู้นำนโยบายไม่สามารถช่วยให้ดีขึ้นได้ หรือจะช่วยเหลือมาก แต่ก็มีบางอย่างที่เราจะทำได้ เช่นในด้านความสามารถในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

จากความเห็นของ Malm การปรับตัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีชีวิตที่มีความสุขและสัมฤทธิ์ผล ตามอุดมคติแล้ว ปรากฏของการปรับตัวเริ่มมาตั้งแต่สมัยเป็นเด็กๆ จากนั้น วัยรุ่นจะเป็นระยะสำคัญที่สองของชีวิต ที่บุคคลจะเรียนรู้การปรับตัวที่ทำได้. แม้ว่า

¹John P. De Cecco, Human Learning in the School: Reading in Educational Psychology, Holt, Kinehart, and Winston, Inc., 1963, p. 418

²D.C. McClelland et al., The Achievement Motive, New York, Appleton-Century-Croft, 1953

³A.C. Raphelson, The Relationship Between Imaginative, Direct, Verbal, and Physiological Measures of Anxiety in an Achievement Situation, Journal of Abnormal Psychology, 54:13-18

⁴M.R. Winterbottom, The Relation of Need for Achievement to Learning Experiences in Independence and Mastery. In Atkinson J.W. (Ed.) Motives in Fantasy, Action, and Society. Princeton, N.J.: Van Nostrand, 453

⁵Jane Warters, Techniques of Counseling, 2nd. ed., McGraw-Hill Book Company, New York, 1964, p. 241

⁶M. Malm, Adolescence, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1952

ไม่เป็นการถูกต้องนักที่จะกล่าวว่า โอกาสในการช่วยการปรับตัวของบุคคลเป็นโอกาสสุดท้าย คือ ตอนวัยรุ่น แต่ก็เป็นที่น่าใจได้ว่า การที่จะหวังให้มีการปรับตัวขึ้นภายหลังระยะวัยรุ่นแล้ว เป็นเรื่องยาก เพราะเหตุผลหลายประการ เป็นที่น่าคิดว่า ลักษณะการปรับตัวที่ไม่ดีได้ฝังแน่นแล้ว หรือโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันจะปฏิรูปบุคลิกภาพนั้น เป็นไปได้อย่างไร

เด็กวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงใจกาย และมีความปรารถนาที่จะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อใฝ่ตนเองมีชีวิตที่ดีอยู่แล้ว มีความกระตือรือร้นที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ต้องการเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ อยากมีความรับผิดชอบเพื่อให้มีลักษณะเหมือนกับเป็นผู้ใหญ่ ประกอบกับเป็นระยะที่เด็กเริ่มมีความสัมพันธ์กับคนในสังคมมากขึ้น ส่วนประกอบดังกล่าว จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะใช้เปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เปลี่ยนให้มีการควบคุมอารมณ์ และมีคุณสมบัติอื่นๆ ของผู้มีการปรับตัวได้

Meek⁷ กล่าวว่า สำหรับเด็กส่วนใหญ่ในโรงเรียนมัธยม สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเรามากที่สุด คือ ความคิดเห็นของเพื่อนๆ เป็นที่รู้กันว่า เด็กชายและเด็กหญิงในวัยนี้มักเกรงต่อความเห็นของเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนในกลุ่ม มากกว่าความเห็นของพ่อแม่ ครู หรือบุคคลอื่นๆ การที่เป็นเช่นนี้ เพราะ

๑. เด็กในวัยรุ่น อยู่ในระยะที่แยกตัวเป็นอิสระจากทางบ้าน ขณะเดียวกัน เขาก็ยอมจะขาดความอบอุ่นใจ เนื่องจากระคับความคุ้มครองป้องกันของพ่อแม่ลดลง เกิดความจำเป็นที่จะต้องหาที่พึ่งทางใจทดแทนจากเพื่อนๆในกลุ่ม

๒. ในกลุ่มเพื่อน เขามีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน แสดงความคิดเห็น หรือกระทำ ได้โดยไม่มีใครมาบอกว่า "ยังเด็กไป" เหมือนเวลาอยู่ที่บ้าน

๓. วัยรุ่นยังเป็นเด็กอยู่ ยังต้องการ เล่นและมีความสุขสนทนากับเพื่อนเป็นจำนวนมาก

๔. การมีเพื่อนต่างเพศ ทำให้เด็กวัยรุ่นรู้สึกพอใจ (เป็นความเชื่อใน Pleasure

Principles ของ Freud)

๕. การยอมรับของเพื่อนในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญของทุกคน ทุกวัย

⁷Lois Hayden Meek, The Personal-Social Development of Boys and Girls with Implications of Secondary Education, New York, Progressive Education Association, Chairman, Committee or Workshops, 1940, p.43

จากคำกล่าวของ Malm⁸ สิ่งที่ใหญ่กว่ารับผิดชอบต่อการพัฒนาทางสังคมของวัยรุ่น ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ ต้องมีความระมัดระวังที่จะเห็นว่า เด็กคนไหนกำลังมีความลำบากในการปรับตัวเข้ากับสังคมหรือไม่ และหาทางช่วยเหลือ วิธีการที่จะค้นพบความลำบาก มีหลายอย่างด้วยกัน ที่สำคัญ คือ การใช้การสังเกต ใช้แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" และวิธี "สังคมมิติ". สำหรับการช่วยเหลือ ถ้าครูได้คำนึงอยู่เสมอว่า การเป็นที่ยอมรับของคนอื่นนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญมาก ในอันที่จะทำให้บุคคลมีความสามารถในการปรับตัวดี และเด็กที่ไม่ได้รับรับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน เป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคมมาก และมักแสดงอาการของโรคประสาทด้วย นอกจากนี้ เด็กที่มีความรู้สึกตัวตนเองไม่เป็นที่ยอมรับ เข้ากับคนอื่น ๆ ไม่ได้ เป็นเด็กที่มีปัญหาทั้งในชั้นเรียนขณะนั้น และเป็นบุคคลที่มีปัญหาในอนาคต ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ จะทำให้ครูมีสิ่งเร้าอยู่ในใจ ในอันที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านปรับตัวของเด็กอย่างจริงจัง

การช่วยเหลือดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพขึ้นอีก ถ้าครูรู้ธรรมชาติ และตัวแปรที่เข้ามามีส่วนในการปรับตัวต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านระดับความสัมพันธ์ของเด็กในการเรียน รวมทั้งรู้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสองนี้

ความมุ่งหมายทั่วไป

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในการเรียน กับความสามารถในการปรับตัวในสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะจำกัดตัวแปรไว้เพียง ๔ อย่างคือ

⁸ M. Malm, Adolescence, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1952, p.118

⁹ R. Potashin, A Sociometric Study of Children's Friendship, Sociometry, 9, 48-70

¹⁰ R. G. Kuhlen and H. S. Bretsch, Sociometric Status and Personal Problems of Adolescents, Sociometry, 10, 122-32

๑. ความสัมพันธ์ผลในการเรียน

๒. ความสามารถในการปรับตัวในสังคม

๓. อายุ

๔. เชื้อชาติ

ในการวิจัยครั้งนี้ เพ่งเล็งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กับความสามารถในการปรับตัวในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์

ความเชื่อเบื้องต้น

ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า

๑. ขอสอบเทียบทุน ปีการศึกษา ๒๕๑๑ ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ เป็นข้อสอบที่สามารถวัดความสัมพันธ์ผลในการเรียนได้

๒. แบบสอบถาม "สังคมศึกษา" และ "โครเอเชีย" เป็นแบบสอบถามที่วัดความเห็นของเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง อันแสดงถึงความสามารถในการปรับตัวในสังคม.

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง

๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กับความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ

๓. เปรียบเทียบความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัว ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง กับกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ

๔. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กับความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

๕. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กับความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง

๖. เปรียบเทียบความเห็นของเพื่อน เกี่ยวกับการปรับตัว ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง กับกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและมีอายุมาก

ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับคะแนนความเห็นในการปรับตัวจากเพื่อนำทำ คิควาตนเองมี

๒. ไม่มีความแตกต่างระหว่าง ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวจากเพื่อนำทำคิควาตนเองมี กับปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวจากเพื่อนำทำคิควาตนเองมี

คำจำกัดความเฉพาะ

๑. "ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน" หมายถึง คะแนนรวมของผลการสอบประจำเทอมชั้น ป. การศึกษา ๒๕๑๑

๒. "กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง" คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมจากการสอบภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๑๑ อยู่ในระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๗๕ ถึง ๘๘

๓. "กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ" คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมจากการสอบภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๑๑ อยู่ในระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๑ ถึง ๒๔

๔. "ความเห็นของเพื่อนเกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง" คือ ผลที่ได้จากแบบสอบถาม "สังคมนิต" และ "โครเอเย" ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม จำนวน ๒๐๐ คน เป็นผู้ทำ

๕. "กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวสูง" หมายถึง ผู้ที่ได้จากแบบสอบถาม "สังคมนิต" และ "โครเอเย" ซึ่งนักเรียนทั้งหมดเป็นผู้ทำ ได้รับคะแนนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๗๕ ถึง ๘๘

๖. "กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวต่ำ" หมายถึงผู้ที่ได้รับคะแนนจากแบบสอบถาม "สังคมนิต" และ "โครเอเย" ซึ่งนักเรียนทั้งหมดเป็นผู้ทำ อยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๑ ถึง ๒๔

๗. "อายุมาก" คืออายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป

๘. "กลุ่มตัวอย่างที่มีเชื้อชาติจีน" คือ ผู้ที่มีบิดาหรือมารดา หรือปู่ ย่า ตา ยาย คนใดคนหนึ่งหรือมากกว่า เป็นบุคคลสัญชาติจีนโดยกำเนิด. ส่วน "กลุ่มตัวอย่างที่มีเชื้อชาติไทย" คือ ผู้ที่มีบิดาหรือมารดา หรือปู่ ย่า ตา ยาย คนใดคนหนึ่ง หรือมากกว่า เป็นบุคคลสัญชาติอื่น นอกจากสัญชาติไทยโดยกำเนิด

๙. "ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างคิควาตนเองมี" คือ ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามี โดยการทำ

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปี ค.ศ. ๑๙๕๕ Bonney^{๑๑} ศึกษาในกลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยเป็นเวลาสองปี พบว่านิสิตที่ได้รับคะแนนสูงในสังคมมี และมีบทบาททางกิจกรรมสังคม มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน อยู่ในระดับสูงกว่าพวกที่ได้รับคะแนนสังคมต่ำกว่า

ปี ๑๙๕๕ Davis^{๑๒} ศึกษารอบรอบของเพื่อนในกลุ่มนักเรียนเกรดแปด ที่โรงเรียนรัฐบาลในรัฐจอร์เจีย พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสังคม กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ซึ่งเป็นไปในทางบวก และแม้ว่า จะมีความสัมพันธ์กันน้อย แต่ก็มีความสัมพันธ์สำคัญทางสถิติ

ปี ๑๙๔๘ Grossman และ Wrighter^{๑๓} ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรดหกมาทดลองหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน กับตำแหน่งทางสังคม พบว่า พวกที่อ่านได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมจากเพื่อนน้อยกว่า

ปี ๑๙๕๗ Fast^{๑๔} ศึกษาหาความแตกต่างในด้านลักษณะต่างๆของกลุ่มที่มีความสำเร็จสูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้สถิติจำนวน ๕๒ คน สากลคณะครุศาสตร์ แผนกประถม ที่ Ball State Teacher College ในการวิจัยได้ใช้เกณฑ์ ๔ อย่างคือ

๑. คะแนนเฉลี่ยปลายปี

๒. การปรับตนเอง ซึ่งวัดโดย Mooney Problem Check Lists

¹¹ M.E. Bonney, A Study of Constancy of Sociometric Ranks Among College Students Over a Two-year Period, Sociometry, 1955, 18, 531-42

¹² J.A. Davis, Correlates of Sociometric Status Among Peers, Psychological Abstract, vol. 33, Feb. 1959, Journal of Education, 1957, 50, 561

¹³ B. Grossman and J. Wrighter, The Relationship Between Selection-Rejection and Intelligence, Social Status, and Personality Amongst Sixth Grade Children, Sociometry, 1948, 11, 346-55

¹⁴ Peter G. Fast, An Analysis of Selected Characteristics Related to the Success of Graduates in Elementary Education at Ball State Teacher College, Thesis Abstract Series, Studies in Education, 1957, Indiana University

๓. การยอมรับของเพื่อน วัดโดยการทำสังคมนตรี

๔. ผลการฝึกสอน

ผลจากการวิจัยที่น่าสนใจมีสองอย่างคือ

๑. จากการแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มสูง กลาง ต่ำ โดยถือเอาคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ พบว่า แต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการยอมรับของเพื่อน

๒. เมื่อแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มสูง กลาง ต่ำ โดยใช้คะแนนความนิยมของเพื่อนเป็นเกณฑ์ พบว่า แต่ละกลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านคะแนนเฉลี่ยเลย

ดังนั้น จึงสรุปว่า การวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กับความนิยมที่ไต่จากเพื่อน (วัดโดยสังคมนตรี) ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปี ๑๙๕๕ Good ^{๑๕} ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง การยอมรับของสังคม กับคะแนนเฉลี่ยของนิสิตในมหาวิทยาลัย Ohio State โดยใช้สถิติหนึ่งจากสามคะแนน จำนวน ๔๑๕ คน คะแนนการยอมรับของสังคมนั้น วัดโดยสังคมนตรี และใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ โดยค่าสหสัมพันธ์ .๑๑ ถึง .๑๓ ซึ่งแม้ว่าจะดูต่ำ แต่ก็มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่า จากผลดังกล่าว ยังไม่อาจจะใช่เป็นเครื่องทำนายเป็นรายบุคคลได้

ปี ๑๙๕๗ Ullman ^{๑๖} วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัว กับความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน โดยใช้ทั้งสังคมนตรี และความเห็นของบุคคลเกี่ยวกับการปรับตัวของตนเองโดยวัดจาก Mooney Problem Check Lists ผลปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปรับตัว กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กล่าวคือ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสังคมนตรีกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของหญิงและชาย เป็น .๔๔ และ .๓๑ ตาม

15 ¹⁵ Jeanne Ermal Good, The Relationship of Social Acceptance to the Persistence and Grades of College Students, Dissertation Abstract, 1959, vol. XX, no. 2

16 ¹⁶ Charles A. Ullman, Teachers, Peers, and Test as Predictors of Maladjustment, Journal of Educational Psychology, 1957, 48, 257-67

ลำดับ. ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับความเห็นของตัวบุคคลเกี่ยวกับการปรับ
ตัวของตน ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย มีค่า ..๐๘ ส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิง มีค่า ..๑๘

ปี ๑๙๕๓ Buswell^{๑๗} ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมของเด็กชั้น
อนุบาล และชั้นที่ห้า กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้ว่า นักเรียนที่ได้
รับการยอมรับจากเพื่อน จะมีความแตกต่างในด้านผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่างไปจากคนที่ไม่เป็นที่
ยอมรับหรือไม่. มีการวัดสังคมมิติ และใช้แบบสอบถามสองชุดสำหรับวัดความเป็นเพื่อน และวัด
ความเป็นผู้นำ.

จากการวิจัย ได้ผลสรุปว่า อาจกล่าวได้ว่าโดยทั่วไป เด็กที่มีความสัมพันธ์ดีในการเรียน
ก็มีความสำเร็จในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนด้วย และเสนอแนะว่า ความสำเร็จในค่าผลการ
เรียนมักเป็นต้นนำ (precede) ไม่ใช่จะเป็นตัวแปรตามการยอมรับของสังคม

ปี ๑๙๖๓ Muma^{๑๘} ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับการเลือก
ของเพื่อน ใช้ตัวอย่าง ๓๙๑๗ คน จากชั้น ๗ ถึง ๑๒ ของโรงเรียน ๗ แห่ง ในรัฐมิชิแกน
โดยจัดให้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน ใช้สังคมมิติแบบ "ใครเอ่ย" จำนวน ๑๐ ข้อ
ทั้งในด้านมากที่สุดและน้อยที่สุด คะแนนความสัมพันธ์ดีในการเรียน ถูกจากคะแนนสอบปลายปี
เฉพาะที่เป็นวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อังกฤษ สังคมศึกษา ฯลฯ เกรตจาก
วิชาเหล่านี้ ถูกเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ใช้ ๑๕ จุด คือในการเปลี่ยนแปลงให้ A เท่ากับ ๑ และ
E เท่ากับ ๑๕

ผลสรุปของการศึกษา คือ

๑.คนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมาก เป็นคนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าคนอื่น ๆ

17 M.M.Buswell, The Relationship Between the Social Structure of
the Classroom and the Academic Achievement of the Pupils, Journal of
Experimental Education, 1953, 22, 37-52

18 John R.Muma, Peer Evaluation and Academic Performance, The
Personnel and Guidance Journal, 1965, vol. XLIV, no. 4, p. 405

๒. คนที่เพื่อนไม่ยอมรับเป็นอย่างมาก เป็นคนที่มีความสำเร็จน้อยกว่าคนอื่น

๓. คนที่เพื่อนไม่สนใจ (ไม่เลือกทั้งในทางเฮวและทางดี) ให้ผลไม่ต่างจากกลุ่มที่
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า คนที่เพื่อนไม่สนใจมีความสัมพันธ์น้อยกว่าคน
อื่นๆ.